

Про викладання предмета «Захист Вітчизни» у 2014/2015 н.р.

Метою предмета «Захист Вітчизни» є не тільки необхідність теоретичної, практичної, фізичної і психологічної підготовки учнівської молоді до захисту Вітчизни і проходження військової служби у Збройних Силах України чи інших військових формуваннях України, а й створення умов для формування та удосконалення життєво необхідних знань, умінь і навичок, високої патріотичної свідомості.

Мета предмета досягається гли-

боким та осмисленим вивченням матеріалу за кількома напрямками, що розподілені на розділи, кожний з яких має свої завдання.

Відповідно до мети сформовано завдання предмета:

- підготовка молоді до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу;
- підготовка молоді до служби у Збройних Силах України, інших

військових формуваннях, виконання військового обов'язку в запасі.

Відповідно до Державного стандарту предмет вивчається за трьома змістовими лініями:

- основи військової справи та військово-патріотичне виховання;
- основи попередження і захисту у надзвичайних ситуаціях;
- основи медичних знань, надання першої допомоги.

У 2014-2015 н.р. у навчальних закладах системи загальної середньої

методичні рекомендації

освіти учні 10-11 класів вивчатимуть предмет «Захист Вітчизни» за навчальною програмою Мелецького В.М. та ін.

Відповідно до Типових навчальних планів для ЗНЗ, вивчення предмета у 2014/2015 н.р. здійснюється за півторогодинним варіантом навчальної програми. Для класів військово-спортивного профілю передбачено 5 год.

Кількість годин на вивчення предмета може бути збільшена за рахунок варіативної частини навчального плану, що, своєю чергою, надає можливість поширення і поглиблення змісту тем, що вивчаються.

Вивчення предмета «Захист Вітчизни» проводиться окремо для юнаків та дівчат (відповідно до листароз'яснення Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002 № 1/9-444). Поділ класу на групи здійснюється згідно з наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» від 20.02.2002 № 128 (додаток 2). Навчальний предмет при цьому в обох випадках носить назву «Захист Вітчизни».

Юнаки, які за станом здоров'я або релігійними поглядами звільнені від засвоєння основ військової справи, вивчають предмет за програмою для дівчат. Дівчата за їх власним бажанням (у разі згоди батьків, опікунів або піклувальників) можуть навчатися за програмою та підручниками для юнаків.

Предмет викладається протягом трьох періодів – у 10 і 11 класах під час навчального року та під час навчально-польових зборів (занять у лікувально-оздоровчому закладі). Навчально-польові заняття (збори) проводяться з метою практичного закріплення рівня знань, умінь та навичок учнів наприкінці навчального року з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр вищих навчальних закладів, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-оздоровчих таборів, базових навчальних закладів, центрів допризовної підготовки тощо. Їх організація і проведення планується керівником навчального закладу відповідно до діючих вимог.

Рекомендуємо визначити для більш ефективної організації на-

вчально-польових зборів загальноосвітні навчальні заклади, на базі яких проводити заняття, залучивши до них учнів з інших ЗНЗ та об'єднавши їх у навчальні взводи та відділення.

Практичне закріплення теоретичного матеріалу з розділу «Основи цивільного захисту» передбачається під час проведення Дня цивільної оборони (цивільного захисту) в загальноосвітніх навчальних закладах.

Оцінювання рівня засвоєння учнями програмового матеріалу здійснюється відповідно до «Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 13.04.2011 № 329 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.05.2011 за № 556/19304.

При оцінюванні навчальних досягнень з предмета «Захист Вітчизни» вчителем оцінюється: якість знань, умінь та навичок учнів; нормативні показники, контрольні вправи (нормативні показники та вправи подано у навчальній програмі). Якість виконання нормативів визначає рівень індивідуальної підготовки учнів. Протягом навчального року відпрацьовуються всі індивідуальні нормативи.

Під час складання контрольних вправ з прикладної фізичної підготовки необхідно врахувати деякі особливості, спрямовані на забезпечення учнів від нещасних випадків:

1. Контрольні вправи складають тільки учні основної медичної групи, які на момент прийняття нормативу не скаржаться на погане самопочуття та стан здоров'я.

2. Перевірка безпечності місць занять та справності інвентарю.

3. Проведення розминки.

При здачі заліків та нормативів також мають ураховуватися фізіологічні особливості та релігійні погляди учнів.

На заняттях стосунки між учнями та вчителем, а також учнів між собою підтримуються на зразок взаємодіючих між військовослужбовцями Збройних Сил України. Важливими умовами успішності занять з предмета є висока дисципліна, організованість, відповідальність учнів.

Для активізації військово-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах рекомендується вести гурткову роботу відповідного напрямку, керуючись Концепцією допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді, навчальною програмою «Захист Вітчизни», угодою про співробітництво між обласним управлінням освіти і науки та обласним військовим комісаріатом про спільну діяльність з питань військово-патріотичного виховання учнівської молоді.

Для гурткової роботи в загальноосвітніх навчальних закладах рекомендуємо користуватися програмою, яка має відповідний гриф Міністерства «Програма гуртка військово-патріотичного напрямку «Школа безпеки» (авт. Олексюк В.Л., Горчинська Л.В., Єпіфанцев І.В.).

Програма гуртка військово-патріотичного напрямку «Школа безпеки» модульного типу передбачає закріплення знань зі шкільного курсу предметів із: захисту Вітчизни, фізичного виховання, основ здоров'я, географії, біології; здобуття практичних навичок для використання в повсякденному житті та в екстремальних умовах.

Відповідно до Указу Президента України «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді» підготовлено спільний наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерства оборони України від 16.12.2011 № 1443/779 «Про затвердження Положення про Всеукраїнську військово-патріотичну гру «Зірниця» (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2011 р. за № 1567/20305). З метою підготовки учнів (вихованців) до участі у Всеукраїнській військово-патріотичній грі «Зірниця» розроблено навчальну програму гуртка «Зірниця» (авт. Коломоець Г.А.). Метою навчальної програми є: формування в учнів (вихованців) почуття патріотизму; мотивація до збереження свого здоров'я та фізичного розвитку; свідоме ставлення до особистості та громадянської безпеки, розвиток рухових здібностей та морально-вольових якостей.

Вивчення матеріалу передбачається учнями 5-9 класів.

Програма розміщена на веб-сайті Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (www.iitzo.gov.ua).

Для оформлення кабінетів рекомендується використовувати серію плакатів: «Захист Вітчизни», «Основи медичних знань», «Інформаційно-довідниковий збірник цивільного захисту» (авт. Міненко М.І.), «Міжнародне гуманітарне право» (авт. Міненко М.І., Кривонос Ю.Д.).

Варто наголосити, що відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 01.09.2009 № 806 «Про використання навчально-методичної літератури у загальноосвітніх навчальних закладах», в загальноосвітніх навчальних закладах дозволено використовувати навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, які мають гриф Міністерства або схвалені відповідною комісією Науково-методичної ради з питань освіти.

**О.ШНИРА,
методист ХОІППО.**